

V luči vere

Ljubimo
svoj dom!

RAFAEL

Glasiło jugoslovanskih izseljencev
v Belgiji, Franciji, Holandiji, Nemciji.

Uredništvo: Heerlen, Gasthuisstraat 3, Holandija.
Štev. 8.

AUGUST 1932

Izdajejo: Slovenski izselj. duhovniki.
Leto II.

DOMA IN PO SVETU.

Katolični v Jugoslaviji. Najnovejši podatki izkazujejo, da ima Jugoslavija v 20 škofijah skupaj 5.607.212 katoličanov, 3810 duhovnikov, 1922 župnij, 454 bogoslovcev.

Ljubljanska škofija ima 516.132 katolikov, 720 duhovnikov, 272 župnij; lavantinska pa 612.566 katolikov, 550 duhovnikov in 259 župnij.

Brezposelnih je v domovini po poročili „Slovenca“ okrog 180.000.

Alkoholizem v Jugoslaviji. Iz „Glasnika Saveza trezvene mladeži“, glasila srbskih abstinentov, razberemo, da se je v Jugoslaviji popilo lani: 66 milj. litrov žganja v vrednosti 1320 milijonov dinarjev, vina 240 milj. litrov v vrednosti 1200 milj. Din in piva 320 milj litrov v vrednosti 1240 milj. Dinarjev. — Prebivalstvo Jugoslavije popije torej letno 616 milj. litrov alkoholnih pijač in izda za to ogromno svoto 3 milijarde 760 milijonov Dinarjev.

Če primerjamo stem proračun Ministrstva Prosvete, ki izda za vzdrževanje vseh osnovnih, srednjih in visokih šol, dalje za knjižnice, zavode, muzeje in gledališča 895 milj. Din, vidimo, da je to komaj $\frac{1}{4}$ zapitega denarja!

Kaj vse bi se dalo v naši državi napraviti, da se ne bi pognalo toliko milijonov po grlu!

Izseljeniško štatistiko za leto 1931 je izdalo Ministarstvo Socijalne Politike i Narodnog Zdravlja v Beogradu. Iz nje povzemamo sledeče številke:

Izselilo se je lani: a) v prekomorske dežele 4808 Jugoslovancev (l. 1930: 13.560 oseb), b) v evropske države se je izselilo 10.560 oseb (l. 1930: 25.409 oseb). Izselili so se: v Francijo 4722 oseb, v Nemčijo 1482, v Romunijo 991, v Avstrijo 606, v Cehoslovaško 499, Albanijo 210, Madjarsko 178, Holandijo 51, Belgijo 49, Svico 24, Luksemburg 10 oseb.

Vrnilo se je v letu 1931: a) iz prekomorski držav 8089 oseb (l. 1930: 7607 oseb), b) iz evropskih dežel pa se je vrnilo 10.046 oseb. Največ se jih je vrnilo iz Francije; in sicer 5750, iz Belgije ja 1491, iz Nemčije 994, iz Luksemburga 544, iz Avstrije 373, iz Holandije 248, iz Češke 219 itd.

O, ti moj ubog slovenski rod! Zdi se, da si obsojen v večno romanje.....!

Ali je to nekdanji krščanski Dunaj? Vestnik svobodomselske zveze v Avstriji ima med drugimi podatki tudi to žalostno postavko, da je v Avstriji 120.000 organiziranih oseb, ki so brez vere; med temi je 10.000 dunajskih otrok, ki ne hodijo več h krščanskemu nauku, marveč se jim nudi samo nekak življenski pouk. Ubogi otroci!

NAŠE IGRE.

Popolnoma slučajno sem prišel na svoji letošnji poti skozi Nemčijo v malo bavarsko vasico Waal, kjer so bile napovedane v nedeljo popoldne velike Marijne igre.

Ni mi bilo žal, da sem si jih ogledal.

Ob tritret na eno je topovski strel naznanil, da se bliža pričetek in množice so začele polniti dvorano; in so jo napolnile. Par najdražjih sedežev po 2 marki je res ostalo praznih, sicer je bilo dvorana polna. Pomisliti je treba, da je bila predvajana igra že 28-ič in da je moralo oditi pri nekaterih prejšnjih predstavah po 200 ali 300 ljudi domov, ker so bile vstopnice razprodane.

Waalski oder je takoimenovan pasijonski oder, prirejen za velike igre, posebno za pasijon, življenje in trpljenje Jezusovo, in za podobne ljudske velegre. Na njem nastopi lahko naenkrat 300—400 ljudi. Oder sam ima velik predoder in se kulise pravega odra izpreminjajo neopaženo med igranjem, tako da je bila n. pr. pet ur trajajoča nedeljska igra odigrana z enim samim petminutnim odmorom.

Vsebina igre je razvidna iz njenega naslova. O njeni vrednosti govori najbolje dejstvo, da je prišla poslušat večina nedeljskih gledalcev že četrtič ali petič. Bila je res prava in globoka verska igra, ki so jo gledalci gledali zares pobožno. Vseh dolgih 5 ur je vladala v dvorani grobna tišina.

Igralci so priprosti podeželski ljudje kmetje in rokodelci, ki se pripravljajo na igro po dovršenem poklicnem delu, in ne dobijo zato nikake odškodnine.

Ko sem se vračal od teh vernih Marijnih iger, so mi ves čas hodile po glavi naše slovenske igre: naše v domovini, pa tudi naše v izseljenstvu. Vrstila se je pred menoj vsa pestra zgodovina naših slovenskih iger: tam od srednjeveških škofjeloških in ljubljanskih jezuitskih, preko intenzivnega, skoro bi rekel prekomernega igranja zadnjih 40 let, pa do najnovejših poizkusov verskih in ljudskih iger v Kranju in Mariboru in še drugod.

Kolikor morem od daleč opazovati naše odersko življenje v domovini, se mi zdi, da so začeli pionirji ljudskega gledališča o pravem času in da je sojen mlademu gibanju uspeh.

Naše izseljeniško gledališče, ki je ravno tako važno, kakor ono v domovini, bo moralo biti seveda skromnejše. Vendar tudi ono ne bo moglo mimo napredka v domovini.

Z velikim veseljem sem bral v zadnjem Rafaelu, da prijeta med nas izseljence še dva naša inteligenta — učitelja, eden v Holandijo, drugi v Belgijo. Tako bo posejanih med slovenske izseljence v severozapadni Evropi že sedmero slovenskih izobražencev, ki so šli med izseljence, da so jim na uslugo in v pomoč. Mnenja sem, da je ravno skrb za slo-

venski oder ena izmed njihovih važnih nalog, o kateri treba da tudi Rafael včasih govori. Zato si dovoljujem predložiti naši slovenski izseljeniški javnosti nekaj misli o našem igranju.

1. Čeprav ne preveč, imamo vendar na izbiro nekaj prav dobrih in tudi lahko uprizorljivih slovenskih iger. Naj torej predvsem po teh segajo, kateri odločajo v igranju. Če si sami ne vedo pomagati, naj se z zaupanjem obrnejo za nasvete na Prosvetno Zvezo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5., kateri naj seveda pojasnijo vse razmere, v katerih bodo igrali, kakšen je oder, koliko igralcev imajo na razpolago, novincev in starih, kdo bo igro vodil, itd.; od vsega tega je namreč odvisen odgovor.

2. Kjer imajo na razpolago šolanega režiserja, naj začno tudi z novim ljudskim teatrom, za katerega bosta dala mnogo dragocenih nasvetov gospoda prof. Niko Kurent in Dr. Pogačnik, oba v Kranju.

3. Pri sestavi programa ne pozabite vsaj tu in tam kake otroške točke.

4. Vun iz gostilne! Izvzemši morda kako pustno veselico ali pa seveda kadar druge dvorane ni na razpolago. Takrat se dogovorite vsaj, da gostilničar med igranjem ne bo točil. Na splošno pa velja, da je igra v gostilni že vnaprej napol ponesrečena.

5. Posebno v današnjih slabih časih naše igre ne smejo biti predvsem vir društvenih dohodkov, marveč naj bo vstopnina tako odmerjena, da bo pač krila stroške, da se bo pa na drugi strani čim več ljudi udeležilo. Posebno mislite na družine in naj plačajo žene, ki pridejo v spremstvu svojih mož, samo polovično vstopnino. Otroci v spremstvu staršev naj imajo na igre, ki so zanje primerne, brezplačen vstop.

6. Prav je, da naša društva rada prirejajo zabavne večere, vendar sama zabava ni dovolj, marveč naj mislijo poleg iger samih tudi na poučne prosvetne večere in na delavsko strokovna predavanja in razgovore.

7. Mislite na gostovanja vsaj po ne preveč oddaljenih kolonijah.

8. Slovensko občinstvo naj smatra za svojo častno dolžnost, da se slovenskih prireditev rado udeleži. Saj so navadno res dobro in z mnogimi trudi pripravljene. Kdor meni, da za take igre nima smisla, daje svoji izobrazbi zelo žalostno spričevalo. Ob takih prilikah je treba pozabiti na vse malenkostne običajne spore in prepire in pokazati, da smo Slovenci eno, kar velja tembolj za igralsko in pevsko družino.

RESNICA O KOMUNIZMU.

Živimo v težkih, nevarnih časih. Tako zvana gospodarska kriza je zajela ves svet. Celo tiste države, ki so še pred nekaj leti živele v prilično dobrih gospodarskih razmerah, čutijo vedno bolj, pogubne posledice krivičnega, brezsrčnega današnjega kapitalizma. Širi se brezposelnost, produkcija se krči, trgovina zastaja, mučna negotovost in vedno večje pomanjkanje tlači delovno kmečko in delavsko ljudstvo. Kaj bo z nami, če bo šlo tako naprej — se po pravici s strahom povprašujejo tisoči in milijoni.

Nič čudnega ni, da v takih časih nastopajo razni „reformatorji“, razni preroki, ki obljublajo ljudstvu paradiz, če gre za njimi. Nič čudnega tudi ni, če mnogi takim prerokom hitro verjamejo, verjamejo tem rajši, čim lepše in zapeljivejše, čim drznejše načrte razvijajo. Kadar je človek lačen, kadar je brez zaslužka, kadar trpi pomanjkanje, tedaj je dovzeten za stvari, ki bi jih sicer nikoli ne verjel in ne storil. Nihče tega tako dobro ne ve, kakor komunisti, nihče ne zna tako spretno izrabljati današnjih krivičnih razmer v svoje še slabše namene, kakor komunisti. Komunizem je bolezen našega časa. To je bolezen, ki se širi zlasti v tistih deželah, kjer vladajo nezdrave socialne razmere; nemogoča pa je v večjem obsegu, tam, kjer vlada socialna pravičnost in krščanska ljubezen.

Kaj je pravzaprav komunizem ali boljševizem, kakor ga

tudi lahko imenujemo? To je zmes silno nevarnih zmot, katerim je primešano tudi nekaj zrn resnice. Bilo bi napačno, če bi dejali: vse je laž, kar oznanjajo komunisti. Resnica je, ko pravijo, da je današnji kapitalistični družabni red krivičen in v škodo delovnemu ljudstvu. Resnica je, ko pravijo, da nikakor ne gre, da bi nekateri maloštevilni bogataši kupičili svoje bogastvo na račun množice nemaničev, in da je treba pravičnejše razdeliti dobrine sveta. Resnica je, ko pravijo, da je treba ustvariti boljši, pravičnejši gospodarski in socialni red na svetu. Vse to je resnica, to mora uvideti vsak pameten, odkritosrčen človek.

Toda zmote komunizma se pričenjajo, ko gre za to, kako ta krivičen red spremeniti in napraviti boljšega. Kaj učijo komunisti v tem oziru? V kratkih besedah povedano tole: Odpraviti je treba zasebno lastnino, vse gmotne dobrine, kakor zemlja, tovarne, stanovanja i. t. d. naj postanejo skupna last družbe. Družba, oziroma država naj bo lastnica vsega. Vsakdo je prisiljen delati, in plača vseh naj bo enaka, ravna se naj po tem, koliko ur se dela. Stanovske razlike se odpravijo, vsi ljudje postanejo takorekoč delavci, cela država bo ena sama velikanska delavska armada, ena sama velikanska fabrika, ki proizvaja vse, kar ljudje rabijo in deli vsakemu, kar potrebuje. Vsa vzgoja preide v roke države, otroci se vzgajajo že od početka v posebnih državnih vzgajališčih, starši nimajo nobene pravice do otrok. Pravega zakona med možem in ženo sploh ni. Lahko se ločita, kadar hočeta in se na novo poročita, kolikorkrat hočeta. Tako so v Rusiji znani slučajji, ko je mož imel 10, 20 in še več žena. Družinsko življenje v pravi komunistični družbi sploh ne sme obstojati. Največji sovražnik komunizma pa je vera, zlasti katoliška vera. Komunistom je vera strup, s katerim duhovniki zastrupljajo in varajo ljudstvo, kajti Boga sploh ni, človek nima duše, ko umrje, je njegov konec kakor konec živali. Nebes in pekla po smrti ni, edina nebesa so tu na zemlji, če se ljudem dobro godi. In taka nebesa bo prinesel ljudem komunizem. To se pa ne da doseči drugače kakor z revolucijo. Proletarci vseh dežel se morajo združiti, se dvigniti zoper kapitaliste in jih pobiti. Ravno tako pa je treba pobiti tudi duhovnike in zapreti cerkve, ali jih porušiti, ali pa spremeniti v muzeje in gledališča. Delavski stan mora vzeti v roke diktaturo, mora zavladati nad vso družbo. Tedaj bo zopet dobro na svetu.

Tako približno se glasi komunistični evangelij. To je komunistična vera, druge ne poznajo in ne priznajo. Prepričan komunist veruje v ta evangelij bolj, kakor mnogi katoličani v resnice Kristusovega nauka. Zato so pravi komunisti silno fanatični in požrtvovalni za svoje načrte, in ne ustrašijo se nobenih zaprek, da bi dosegli svoj cilj. V tem oziru bi lahko bili za vzgled mnogim mlačnim in bojazljivim katoličanom.

Kaj naj reče pravi katoličan o komunizmu? Ali je komunizem res sposoben, ozdraviti človeško družbo in nam ustvariti lepšo bodočnost? — Vsak pameten, trezno misleč človek, ki le malo natančneje premisli komunistične nauke, mora sam uvideti, da je to nemogoče. Kajti v teh naukih kar mrgoli zmot, težkih zmot, ki so mogle nastati le v našem pokvarjenem in zaslepljenem času, ko premnogi ljudje nimajo prave umske in srčne izobrazbe in vzgoje. Iz zmote, iz laži pa ne more nastati nič dobrega.

Ob drugi priliki si bomo te komunistične zmote po bližje ogledali in pokazali kam, v kakšne razmere vodijo, ako bi se jih večina ljudi oprijela in se po njih ravnala. Za danes opozorimo samo na Rusijo, kjer vladajo že 15 let boljševiki ali komunisti. Kako je v resnici tamkaj, o tem je danes svet že precej poučen. Boljševiki in zapadno evropski komunisti sicer delajo velikansko propagando in reklamo za ruski boljševiki paradiz. Zlasti povdarjajo, češ v Rusiji ni nikakih brezposelnih, ni kapitalizma, silno pa raste in se razvija industrija. Res je, da v Rusiji ni toliko brezposelnih kakor na zapadu, to je razumljivo, če pomislimo, da je Rusija ogromna država, ki obsega približno $\frac{1}{6}$ vsega sveta, ki pa je razmerno redko obljuden, in kjer je torej dovolj prostora in dela; da je Rusija imela prej mnogo premalo industrije in so dani

vsi pogoji za njen razvoj in razmah. In ker boljšeвики strašno preganjajo ljudstvo in delajo vse po enotnem načrtu, bi bilo pač žalostno, ako bi prav ničesar ne naredili. Zato vidimo, da nastajajo v Rusiji mnoge velike tovarne, da napreduje tehnika in velika industrija. Toda vsi nepristranski, pošteni poznavalci razmer Rusije soglašajo v tem, da ti zunanji uspehi skrivajo v sebi zlo, ki bo postalo za Rusijo prej ali slej pogubno. Ne samo, da strašno propada kmečki stan, da se kmečko ljudstvo vedno bolj upira boljševikom in noče delati, da skriva svoje pridelke tako, da morajo boljšeвики z orožjem v roki jemati ljudstvu pridelke iz rok., marveč tudi delavski stan, delovno ljudstvo trpi enako in še bolj kakor delavstvo v kapitalističnih zapadnih državah. Življenski pogoji ruskega delavca so v boljševiški Rusiji še danes po 15 letih revolucije celo mnogo slabši, kakor v kapitalističnih državah Evrope, in nobenega upanja ni, da bi se v kratkem izboljšali. Pa saj to tudi ni mogoče, kajti ruski komunizem je v resnici kapitalizem, samo s to razliko, da je to državni kapitalizem, na zapadu pa vlada zasebni kapitalizem. Komunistični nauk namreč dosledno vodi v državni kapitalizem. To se pa pravi: priti iz dežja pod kap. To vodi v popolno sužnost. Tak je začetek in konec komunističnega paradiza.

DRŽAVA IN LASTNINA.

Dve usodni zmoti sta se urinili v mnenje o sodobni državi. Prva zmeta obstoji v tem, da mislijo države, oziroma vlada-joči, da je država popolnoma neodvisna od vsake postave tudi naravne, tudi božje. Veljajo le tiste, ki jih sami napravijo, pa najsibodo tudi v nasprotju z naravnimi in božjimi postavami. Tako je že francoska država ob času revolucije enostavno z novo postavo odpravila Boga. Enako dela sedaj Rusija, ko je na mesto Boga postavila Lenina. Naravne in božje postave prepovedujejo moriti mirne nedolžne ljudi. Moderne države izdelujejo vse mogoče strupene pline, da bodo ob svojem času morili v zaledju mirne, nedolžne ljudi, otroke, žene, starčke. Po naravni in božji postavi naj država skrbi za dobrobit svojih državljanov. V resnici pa vidimo, kako države zlasti z brezmejnimi oboroževanjem, spravljajo svoje podanike v revščino in pomanjkanje. Torej zares usodna zmeta, ki mora pripeljati države v pogin, ker srečno more biti le ljudstvo, ki mu vlada Bog, to je božje postave.

Druga zmeta je v mnenju ljudstva, ki se zanaša le na državo in vse od nje pričakuje. Kot otroci, ki so vedno za materjo in ob vsaki potrebi kličejo: mama, dajte! Ko je mogočna rimska država postala taka mama in je dajala ljudstvu brezplačno kruha in zabave, je začela propadati.

Resnica je druga. Država je potrebna, ker ima svoj izvor in pomen v človeški naravi. Človek je družabno bitje, živi v družbi. Družba, če hoče živeti v redu, ne more biti brez avtoritete. Saj ima še vsako malo društvo svojega predsednika in druge odbornike. Vendar pa člani društva niso zaradi predsednika, ampak predsednik zaradi članov. Tako tudi ljudstvo ni radi države, ampak država zaradi in za ljudstvo.

Iz navedenega je jasno, kake dolžnosti ima država v tako važni zadevi kot je lastninska pravica. Država mora skrbeti za blagostanje državljanov, in bistvo tega blagostanja je pravica do lastnine. Ta je človeku dana po naravnih zakonih, ki jih mora država spoštovati in braniti.

Država nima pravice odpraviti zasebne lastnine kot je n. pr. zamisel komunistične države, niti je drugače uničevati n. pr. s krivičnimi davčnimi in drugimi obremenitvami.

Ker je pa namen države skrbeti za dobrobit podložnih, je vsekako njena pravica in dolžnost urejevati to lastninsko pravico, ako bi vsled kakega pogrešenega družabnega reda postala ta pravica ljudstvu v škodo. Tako je prišlo zares po liberalnem zamislu gospodarstva čezmejno premoženje v roke maloštevilnih bogatašev, ki so znali na razne načine spravljati slabejše gospodarske sloje ob njihovo zasebno last in množiti vrste proletarijata, ki nima ničesar več svojega. To pa ni po naravnih in božjih zakonih prav.

Tu mora nastopiti država kot varhinja naravnih in božjih postav. Pravico ima proti odškodnini vzeti veleposestnikom odvišno zemljo in jo dati onim, ki bi je radi obdelovali, pa je nimajo. Pravico in dolžnost ima urejevati delavske razmere, uravnati pravičen zaslužek, ki naj bo tak, da more delavec pošteno preživljati svojo družino in si ob pametnem, varčnem življenju toliko prihraniti, da pride vsaj do skromne zasebne lastnine.

Države niso znale ali hotele vselej prav rabiti svojih pravic, niso vedno izpolnjevale svojih dolžnost zlasti do revnejših slojev, zato so prišle in so morale priti v žalosten položaj kot jih vidimo danes skoro vse. Drugega izhoda ni, kot da države takoj brez dragih konferec in sestankov uredijo svoje postave po božjih in naravnih zakonih. Ako teh dosti ne poznajo, naj vzamejo v roke okrožnice zadnjih papežev in se po njih ravnajo, sebi in svojim podložnim v blagor.

FRANCIJA.

Pariz.

Gospodična Ivina Hautin, ena najbolj znanih pariških igralk zadnjega časa, je bila v petek 17. junija po predpisani in prestani dveletni preizkušnji sprejeta v samostan sester Benediktink. Slovo česčene umetnice, ki je pustila veselje sveta in slavo in denar, da v samostanski tihoti služi Bogu in njegovim vbogim, je napravilo globok vtis na vse njene oderske tovarišice in tovariše, ki so se s svojim ravnateljem na čelu polnoštevilno udeležili njenih sprejemnih obredov, ki jih izvršil sam pariški kardinal Verdier.

Znižanje plač.

Francoski finančni minister je predlagal parlamentu znižanje vseh državnih izdatkov, med drugim znižanje uradnih plač za deset odstotkov.

Zakon proti tujcem.

Novi francoski delovni minister g. Dalimier izjavlja, da bo čim preje predložil parlamentu zakon, po katerem ne bo smelo nobeno podjetje zaposljevati več kakor deset inozemcev na vsakih sto delavcev, dočim za utrjevalna dela pravzaprav že velja, čeprav se povsod še ne izvaja ministerska naredba, ki omejuje tevilno na fortifikacijah zaposljenih inozemcev na pet od sto.

Brezplačno vožnjo.

je nudila do konca junija francosko vlada vsem brezposelnim inozemcem in njihovim družinam, zanje in za njihove rabljeno pohištvo, do francoske državne meje. Prefekti niso prejeli še nobenih navodil, ali bo veljala ta naredba tudi še za naprej.

Dopusti.

Opetovano se je dogajalo zadnje mesece, da francoske obmejne oblasti niso dovoljevale povratka izseljencem, ki so živeli v Franciji že po več let, pa so odšli za nekaj časa domov na obisk. Zato je važno, da vsi naši izseljenci poznajo zadevne predpise in se jih točno držijo. Najnovejša zadevna okrožnica francoskega delavnega ministerstva določa:

1) Dopust za obisk domovine morejo dobiti samo tisti, ki imajo v redu svojo Carte l'Identité.

2) Vse za povratek potrebne papirje morajo imeti v rokah že pred odhodom iz Francije.

Razlikuje pa ministerstvo tri vrste dopustov:

a) Kratke dopuste do največ šest tednov. Kdor hoče dobiti ta dopust, mora prositi zanj najprej svojega delodajalca, ki mu bo izstavil dve listini: Certificat de Congé (dopustnico) in Lettre de rappel (pozivnico). S tema dvema listinama naj se osebno zgleda pri Office Départemental de Placement, ki je ustanovljen na sedezu prefektore. Za département Moselle na primer v Metz, 38 rue Mazelle, za département Metz v Nancy, za département Meusse v Bar-le-Duc, itd. S seboj naj prinese vse svoje osebne izkaze, karto

ali recepis, jugoslovanski potni list, kontrakt in Certificat de Travail, če ga ima. Imenovani urad bo preskrbel potem na njegov Lettre de rappel (pozivnico). Avis favorable francoskega delavnega ministerstva, s katerim se bo obiskovalec mogel brez sitnosti vrniti v Francijo.

b) Za daljše dopuste, do štiri mesece, oziroma za sezonske delavce (na primer zidarje ali poljske delavce) do šest mesecev, se morajo izseljenci ravno tako obrniti na zgoraj imenovani Office, vendar bodo dobili pozivnico šele šest tednov pred vrnitvijo in sicer samo na zahtevo njihovega delodajalca če jih bo še rabil.

c) V smislu njihovih zadevnih pogodb so nekoliko drugačni in za spoznanje ugodnejši predpisi italijanskih in angleških državljanov, ki morejo dobiti kadar hočejo po dva meseca dopusta, ki jih pa tudi ne morejo prekoračiti.

Žene.

Prihod žena v Francijo je zadnji čas zelo otežkočen. Za svoj Avis favorable, brez katerega vselitev ni mogoča, zahtevajo prefektore večinoma izjavo delodajalca, da delavca katerega žena naj pride v Francijo, tekom naslednjih šest mesecev ne bo odpustil od dela. Ravnatelj posameznih podjetij pa nočejo danes ničesar slišati o kakih takih obveznostih.

254.-40 brezposelnih

so našli v Franciji 18. junija. Največje doslej uradno ugotovljeno število brezposelnih je bilo 305.000 meseca marca.

13.000 francoskim brezposelnim

je bila v tednu od 6—12 junija ustavljena brezposelna podpora, ker je uradna kontrola ugotovila, da so bili med tem drugod zaposljeni.

Gospodarska kriza

v Franciji še ni dosegla svojega vrhunca. Po vsej priliki bodo morala na jesen nekatera podjetja ustaviti svoje obrate. Hranimo kolikor se še da in bodimo na vse pripravljeni. Prekomerno razburjanje pa nič ne koristi.

Francoske volitve

so povsem predrugačile sestavo francoskega parlamenta in francoske vlade. Vse levičarske stranke so močno napredovale, posebno socialisti, katerih dve skupini štejeta skupno 158 poslancev, kar je očitno posledica slabih gospodarskih razmer. Komunistični klub pa šteje nasprotno samo deset poslancev, kar govori, da Francozi ne marajo za komunizem. V aumeškem okolišju je bil izvoljen znani Beuron, ki je bil zadnji čas izključen iz oficijelne komunistične stranke. Tudi v Merlebaški skupini je izvoljen komunist Doeble. V ostalem pa sta pokazali Alzacija in Lorena, da hočeta ohraniti svoj katoliški značaj, za kar se jih je izjavilo 22 od 25 novoizvoljenih poslancev. Bralce Rafaela bo zanimalo, da francoski katoličani nimajo enotne politične organizacije, marveč so francoski verni poslanci člani najrazličnejših političnih grup. Po našem vzorcu organizirana francoska politična stranka ljudskih demokratov šteje samo 16 poslancev, dočim jih štejejo radikali, ki odgovarjajo našim liberalcem in so sedaj na vladi 160, dočim bo vseh poslancev, ki simpatizirajo s katoličani kakih 150.

Slovenski junak.

Prvemu, očetu številne družine petih otrok je potekla karta. Podaljšanje stane zanj in za ženo 40 frankov. Prav gotovo jih je škoda, posebno današnje čase. Pa je mož takole modrovati: kaj mi pa kdo more, več dela naj mi dajo ali pa boljše naj me plačajo, pa jim bom tudi jaz karto plačal, drugače pa ne. Če bo hotel kakšen policaj kaj imeti, mu bom pa otroke pokazal, pa naj jih on živi.

Seveda ta korajža ni dolgo časa trajala. Čez dva dni, ko je karta potekla, je potrkal orožnik in vzel zastarele papirje. Našega junaka je minila vsa korajža. Čez nekaj dni dobi obvestilo, da ima s svojo družino v osmih dneh zapustiti

francosko zemljo. Sedaj se je pričelo letanje in jokanje in stokanje in stroški, ki jih ni konca. Treba je bilo pustiti šiht, enega, dva tri, iti na konzulat, pa spet sousprefekturo, pa spet na prefekturo in še kam drugam. Za vse je treba imeti denar. Ta nespametna korajža je stala moža 200 frankov in izgon iz Francije, vso njegovo družino pa veliko bede in pomankanja.

Še trije.

Drugič so se zbrali trije naši junaki v gostilni. Nekaj so se ga nabrali, dobre volje so postali in so začeli gospodariti po „kofetu“, kakor da je gostilna njihova. Ko je začel vbogi cafétier nekaj nergati, so ga enostavno prijeli in ga z združenimi možmi postavili na hladno. Za njim pa še ženo in še hčerko, ki jih tudi nista hoteli poslušati. Seveda niso bili ravno nežni in obzirni, saj so polomili zraven nekaj rok ali nog. Seveda živih, ne morda mrtvih nog od miz. Konec: po 21 dni zapora, visoke kazni v zlatih frankih in izgon iz Francije. Poleg mnogih solza, skrbi, prečutih noči, potov stroškov in sramu.

Še eden.

Tretji junak je prišel v Francijo pred tremi leti brez pravih papirjev. Stvar je bilo takrat še razmeroma lahko urediti in je dobil mož v kratkem času svojo redno Carte d'identité. Letos pa so postale, kakor je dobro znano, francoske oblasti čudovito natančne in prefektura mu po treh letih ni hotela več podaljšati njegovih papirjev. Mož je bil res v usmiljenja vrednem položaju, zato so razni njegovi vplivni prijatelji napravili zanj vse mogoče korake, da se zadeva vendarle ugodno reši. Celo naši akademiki so letali zanj po raznih pisarnah, in spravili zadevo v najboljši tek. Tudi mož sam je bil vesel svojega uspeha. Seveda je šel neke nedelje v gostilno, kjer ni vedel, kako bi dal duška svojemu veselju. Tam pri sosednji mizi so sedeli neki Francozi, kvartali in se smejali. Ko je eden izmed njih vstal, da bo natočil tovarišem vina, pa mu naš veseli junak, ne bodi len, spodmakne stol, da je padel na tla in v njegovo veliko veselje vse štiri visok pomolil od sebe. Naš junak je prav dobro izbral: natančno krajevnega župana je pogodil, ki ga je takoj legitimiral in poskrbel, da je moral prešerni slovenski mož že naslednji dan v svojo domovino.

Nezgode.

Kakor znano imajo glasom francoskega zakona iz leta 1898 pri delu ranjeni in za nadaljne delo nesposobni delavci tekom svojega zdravljenja pravico na dnevno odškodnino, ki je določena na polovico povprečnega dnevnega zaslužka v preteklem mesecu. Zadnji čas pa so nastala med delavci in delodajalci nespornostna zaradi dni, katere delo počiva, na kar je odločilo kasacijsko sodišče in potrdilo delayno ministerstvo, da se izračuna dnevna bolniška podpora za ponesrečene tako, da se celokupen delavčev mesečen zaslužek deli s številom delavnih dni. Polovico tako dobljene svote je treba izplačati ponesrečencu vsak dan, ne samo tiste dni, ko delajo in služijo tudi njegovi zdravi tovariši. Pripominjamo, da je to najmanj, do česar imajo ponesrečeni delavci pravico in da plačujejo nekatere nezgodne blagajne večje prispevke. Ponesrečenec, ki ni ozdravel tekom 26 tednov preide, kakor znano, pod invalidno blagajno (Corporation), ki mu določi na podlagi zdravniškega pregleda začasno ali stalno invalidno rento.

Biciklji.

Za uvoz novega ali starega kolesa v Jugoslavijo je določena carina Din 300.— za uvoz iz nekaterih držav, ki nimajo z nami trgovinske pogodbe, pa celo Din 600.— Vendar so izseljenci, ki se vračajo iz inozemstva oproščeni carine za svoja rabljena kolesa, če jih spravijo domov hkrati z ostalim svojim rabljenim pohištvo. Kdor bi se torej hotel vrniti domov samo s svojim biciklom in ročno prtljago bi pravzaprav moral plačati carino, vendar naše oblasti rabljenega kolesa tudi v tem slučaju običajno ne zacarinijo.

Kila.

Večkrat se zgodi, da je počila delavcu pri težkem naporu trebušna mrena, da je dobil takoimenovano kilo. Če more dokazati, da se mu je zgodilo to med delom in zaradi dela, mu mora biti priznanih zaradi kile deset odstotkov delancmožnosti in mora dobiti torej rento. Lahko zahteva tudi brezplačno operacijo, vendar ga ne more na operacijo nihče siliti.

Tucquegnieux.

Slovesnega sprejema Prezvizišnega škofa iz Nancyja, ki je prišel zadnje sredo v Tucquegnieux delit zakrament svete birme, smo se udeležili tudi Slovenci, ki smo mu zapeli v pozdrav dvoje naših pesmi, ki sta mu bili zelo všeč.

Merlebach.

Smrtno se je ponesrečil v Simon-šahtu, Stiring, dne 1. julija **I. Turnšek**. Pokopan je bil 4. julija. N.p. v m! — Ampak v drugih kolonijah nismo nič vedeli o tem, tudi slovenski duhovnik ne, čeprav bi se spodobilo in je v enem oziru dolžnost obvestiti ga v podobnih slučajih. Če ni svojcev, ki bi to storili, naj store naša društva, katerokoli že! Ko bi bilo vendar malo več skupnosti in vzajemnosti med nami! Tako se pa človeku zdi, da smo kakor razparjeni voli..... (Kdor je živel na kmetih, bo že razumel to primero). V isti jarem sta uprežena, vozita skupaj, ampak kako.....! Nobena pot ni dovolj široka, zadnja konca narazen, zmeraj v meji, vsak v drugi seveda. Spredaj pa hrešči in poka, jarem in jarmovka, oje, kambe in pregelj, da mora voznik kar mižati in ušesa tiščati. — Taki smo, razparjeni voli, veseli če se moremo drug drugega znebiti. Kaj bi potem še, razglašali, da je spet enega manj — kaj ne?

Smrt na cesti. Kakor zvemo iz franc. časopisa, je bil v bližini Lubla pri St. Avoldu, dne 11. julija do smrti povožen od tovornega avtomobila neki Jugoslovan, najbrž Slovenec. Bil je baje priden delavec, ki zapušča v daljni domovini dve sestri. — Imena še nismo mogli zvedeti. Tako umirajo naši ljudje, na cesti, nepoznani, od vseh zapuščeni!

V **Maroko**, francosko kolonijo v Afriki, se odpravljajo, kako slišimo, nekateri naši ljudje. Vabijo in mamijo jih z lepim zaslužkom, 10 fr. na uro. Kakor je hudo za delo in kruh, vendar nikomur ne svetujemo, ampak **odločno odsvetujemo**. Če bi bilo pri tej stvari vse v redu, bi pri današnji strašni brezposelnosti najbrž ne plačali 10 fr od ure, ne bi bilo zlasti treba iskati za tako plačilo delavcev takorekoč zaktotno in po agentih in na 2 letni kontrakt! — Na tak način so jih v prvih časih kolonizacije zvaljali v Ameriko, kjer pa so potem bili pravi sužnji in le malo se jih je moglo rešiti iz te sužnosti. Morda še niste brali pretresljive knjige: Ne v Ameriko! Berite, premislite in: Ne v Maroko!

Sloven. Društvo sv. Barbare L'Hopital-Jeanne d'Arc je v nedeljo 24. julija proslavilo 5. obletnico blagoslovitve društvene zastave. Kot uvod k tej proslavi so bile v cerkvi slovenske večernice. Tako se je tudi v L'Hopitalu prvič razlegala lepa slovenska Marij. pesem! Pel je cerkveni pevski zbor iz Merlebacha.

Poroke. V mesecu juliju sta bila poročena zopet dva para: **Anton Škuca z gospo Berg**, bivšo slovensko restavrantko in **I. Turek z Ver. Papež**. Naj bo srečno!

Oh, zdaj gremo....., namreč na „urlaub“, radi katerega je bilo dosti grmenja, pa malo dežja. Gre nas namreč samo okrog 25 in enega pol! Priglašanih je bilo pa okrog 80. Bi rekli figa možje — pa so bile povečini ženske, zato jim ne zamerimo. Saj imajo morda najbolj prav. Kako se bo nam kaj splačalo, bomo potem povedali. Tisti „enega pol“ gre samo iz domotožja, druge pa silijo razne gospodarske in..... se ne upamo povedati, kakšne druge zadeve še. Če bo v jeseni spet kaj dosti ohcet, boste že uganili.

Slovenska služba božja od 11. avgusta dalje do preklica oziroma do novega sporočila, odpade. Tisti, ki ste hodili s pravega namena, boste gotovo opravljali svojo nedeljsko dolžnost tudi med tem časom. Saj je dosti prilike.

Tucquegnieux.

V nedeljo, 17. julija je bil na občnem zboru našega društva izvoljen za predsednika g. Jakše Viktor. Novi predsednik je dober katoličan, ki se rad udeležuje službe božje ob nedeljah. Uverjeni smo, da bo društvo pod njegovim vodstvom dobro uspevalo, čeprav bo moral sem pa tja kako pikro slišati. Kakor povsod, je tudi pri nas nekaj hujskačev, katerim ni nobena reč sveta. Tem bomo kakor doslej, tako tudi v bodoče znali odgovoriti ne toliko z besedo, pač pa z uspešnim delom.

Zena učitelja Jankoviča je otvorila gospodinjski tečaj za žene in dekleta, katerih možje odnosno očetje delaja v rudniku Anderny-Chevillon. Naš dramatski odsek pa je pričel študirati eno najlepših in zelo težkih dram Petroviceve „Duše“.

Moutiers.

Mali finančni neuspeh zadnje prireditve je nekatere oplasil, da so vrgli puško v koruzo. Upamo, da niso vsi teh misli in da se bodo našli še pogumni možje in žene, ki bodo pogumno nadaljevali izobraževalno delo. Začetek je res težak, toda s pogumom in vztrajnostjo se vse doseže.

Aumetz.

Naš priljubljeni dušni pastir gospod Kastelic je odšel na počitnice v domovino. Kar nekam pusto in prazno je, ko ga ni; zlasti ob nedeljah. Je pač res, da človek šele tedaj vidi kaj ima oziroma kaj je imel, kadar nima več.

Crusnes: Nedavno smo pokopali našega rojaka J. Potočnika, doma iz Bleda, ki se je smrtno ponesrečil v tukajšnjem železnem rudniku. Zapušča vdovo in troje otrok. Družini naše sožalje, njemu večni pokoj.

SEVERNA FRANCIJA.

Velik romarski shod Slovencev na Loretto.

Za 10. 7. je bil napovedan romarski shod za Slovence na griču Loretto pri Lievin, kjer je lepa romarska cerkev Matere Božje Loretske, in krog nje vojaško pokopališče z 100.000 mrličih izza svetovne vojne. Ker se je povsod govorilo o tem shodu in se je razdelilo 1000 vabil, je bilo pričakovati velike udeležbe **kljub** krizi, ker naši ljudje pogrešajo v tujini lepih romanj kot so jih bili vajeni doma. Lepo vreme je pospešilo udeležbo. A da bo tako velika udeležba, nihče ni pričakoval. Prišlo je do 1500 naših izseljencev iz vseh kolonij Pas de Calais. Najbolj nas je pa veselo presenetilo 32 holandskih Slovencev, ki so se pripeljali naravnost iz Holandskega z avtobusom.

Ob 10. je bila slovesna sv. maša, pri kateri so dovršeno peli latinsko sv. mašo pevci iz Bruay. Takoj po sv. maši smo položili lep venec na grob škofa Mgr. Julien, ki počiva v tej cerkvi. To je bil znak naše hvaležnosti do velikega škofa, ki je pozidal Loretto in bil tudi naš velik dobrotnik, ker je vsepovsod pospeševal dušno pastirstvo med našimi izseljenci.

Na grobove padlih vojakov so položila društva več krasnih vencev, tako iz Bruay, iz Lievin in Mericout. Zlasti lep je bil poslednji z napisom: „Krščanske slovenske žene junakom Lorette!“ v slovenskem in francoskem jeziku. Pevski zbor je zapel dve žalostinki: Vigredse povrne in Usliši nas Gospod, nakar se je poklonilo umrlim 6 navzočih zastav. Iz Bruay so bile tri zastave: društvena od bratovščine in Marijine otroške družbe — iz Lievin 2 zastavi: društvena in bratovščina Roznega venca in ena zastava bratovščine Sallaumines Mericout.

Po dolopdanski proslavi so se vsedle množice v travo in se okrepčale s prinešenimi jedili. Znanci so si segali v roke, in se pogovorili in potožili o slabih časih, ki vladajo povsod. Vladalo je najlepše razpoloženje, znamenje, da verska misel najboljše druži naše izseljence.

Ob hol dveh smo se ponovno zbrali v cerkvi in odpeli litanije Matere Božje. Ko je cela cerkev pela litanije z našimi

znanimi odpevi, bi skoro ne verjeli, da smo v tujini, ampak kje doma na Brezjah. Z blagoslovom in zahvlano pesmijo se je zaključila lepa slovesnost, ki bo ostala vsem v najlepšem s pomenu, tako da je bila povsod izražena en sama želja: tako moramo vsako leto priti skupaj. Če Bog da, bomo to tudi uresničili.

Za enkrat pa hvala Bogu za lepi romarski shod in hvala vsem, ki so pripomogli, da se je tako krasno izvršil. Na svidenje drugo leto!

Bruay-en-Artois. Blagoslov novega bandera Marijinega vrtca. Dne 3. julija tl. je bilo blagoslovljeno novo bandero tukajšnjega Marijinega vrtca. Resnim časom primerno je bila slovesnost skromna a prisrčna. Za bandero so zbrali otroci sami polovico in drugo polovico, kar je še manjkalo do 700 frankov, je prispevala bratvoščina živega Rožnega Venca. Tako je zbrano sedaj pod novim banderom 40 otrok v starosti 1 do 13 let. Zbirajo se polnoštevilno vsako nedeljo popoldne k shodu, kjer najprej počastijo Devico Marijo in se h koncu še poigrajo in razveselijo.

Zahvala. Zveza jugosl. društev v Severni Franciji je sprejela po rokah g. Kr. Konsula v Lille denar v znesku 600 frs. za pomoč tukajšnjim društvom. Denar nam je naklonila jugosl. banka Baruch v Parizu. Tem potom izreka Zveza jugosl. društev v Severni Franciji banki Baruch svojo prisrčno zahvalo.

Lepa zahvala pa tudi g. Konsulu za njegov trud, ki ga je imel za dobrobit naših tukajšnis društev.

F. Sotošek, tajnik. B. Zupančič, predsed.

Sallaumines. Novorojenčka so dobili pri vrli družini Karl in Neža Slinšek. Ker jim je Bog k sebi vzel prejšnjega 6-letnega sina, jim je poslal sedaj drugega. Vrli družini kakor tudi novorojenčku Rudolfu kličemo: Bog jih živi!

HOLANDIJA.

Društvene in razne novice.

Eygelshoven. Društvo sv. Barbare bo imelo v avgustu svoje mesečno zborovanje ne drugo, temveč tretjo nedeljo to je 21. avgusta.

Hoensbroek. V nedeljo 7. avgusta se vrši blagoslov in razvitje nove društvene zastave. Zbirališče društev ob 4. pop. na sejmišču, ob ½5. blagoslov zastave v cerkvi (obred izvrši domači g. zupnik), sprevod skozi ulice Hoensbroeka; v dvorani „La Haye“ — pri sejmišču — se vrši nato slavnostno zborovanje. Vsa bratska društva se vljudno vabijal!

Brunssum. Prav lepo je proslavilo društvo sv. Barbare dne 31. julija 6. letnico svojega obstoja. Dopoldan je bila skupna služba božja, pri kateri je veliko članov pokleknilo k mizi Gospodovi. Popoldan se je razvil sprevod iz Langenbergkolonie proti farni cerkvi, kjer so se vršile večernice. Slovesnost je še zlasti povišala naša godba, ki je tokrat zopet pokazala kaj premore.

Po cerkvenem opravilu je dramatičen odsek predstavljal igro „Lumpacij Vagabund“, ki je uspela prav dobro. Domača godba in pa pevski odsek — ki so se mu pridružili še pevci iz Eygelshoven — so pa poskrbeli, da ni bilo med odmori dolg čas gledalcem.

Lutterade. Na svojem sestanku 17. julija je kolesarski odsek sklenil, da se pridruži društvu sv. Barbare in sicer kot njega odsek.

Dne 24. smo pa priredili lepo aspeli izlet s svojim duhovnim vodjo g. Deckers, in sicer na njegov rojstni dom, kjer smo bili prav ljubeznjivo sprejeti od starišev in bratov g. kaplana.

Če bi nas blagi stariši g. kaplana razumeli, bi se jim kar na tem mestu lepo zahvalili: ker pa oni ne bodo umeli našega jezika, naj jim jo izroči g. kaplan sam, ki že zna malo slovensko.

Odpuščenih je bilo s 1. avgustom zopet okrog 18 oseb. Vsi so že zbegani, ka j bo z nami, če se ne ustavi ta nesrečna odpustitev.

Na seji Zveze se je določilo, da se vrši romanje Slovencev na Kevelaer dne 15. avgusta.

Veseli dogodek. V Heerlerbaan v Vroedvrouwenschool je dne 31. julija povila žena Maček iz Chevremonta dve čvrsti deklici: prav ponosni Slovenki!

Odpuščenih je bilo s 1. avgustom na Oranje Nassau rudnikih okrog 30 Slovencev, drugih je bilo odpuščenih še nekako 600.

Kljub vsem intervencijam žal ni uspelo, da bi rudniška podjetja vsaj nekatere nazaj sprejela v delo. Pač pa se je posrečilo tokrat po dolgih pogajanjih, da plača rudnik vsem onim, ki jih je odpustil, potne stroške v domovino, kakor tudi prevozne stroške za pohoštvo.

V bolnici v Sittard se nahajajo: Henrich Pantner, ki bojuje na pljučih, Jurij Oblak, je bolan na želodcu, Ivan Tkavec trpi na želodcu, istotako Alojz Veseljak, Ivan Flor, in Maks Zorko, Ivan Koritnik trpi na očeh, Fric Fele na prsih, Alojs Kokol je pa na nogi ponesrečen. Na želodcu sta bolna tudi Anton Rupnik in Ivan Sladič.

Na bolezenskem dopustu se nahaja Karol Praznik iz Lutterade. Revež trpi na žolčni bolezni.

Plača na rudnikih je precej znižana zadnje čase. Povprečno so prejeli v preteklem mesecu (po uradni statistiki): Meister-Houwer 7.25 fl., Kopač 5.43 fl., šleperji 4.69 fl. — Zunaj so zaslužili: strokovni delavci 4.99 fl., drugi 3.77 fl. dnevno.

Važno! Slovenske službe božje odjadejo od 11. avgusta dalje v vseh kolonijah — do preklica.

Potne liste naj dvignejo na Kr. Konsulatu:

Androjna Aloyz	Jenko Jozefa	Podglajen Mart.
Ačko Jury	Jenko Miha	Pertinac Jacob
Anderlič Franc	Janc Anton	Razman Karl
	Jancic Franc	Rozman Anton
Berg Franc	Jagodič Karl	Rodic Janez
Blazic Franc		Rotman Johan
Bučar Aloyzy	Kocjan Ivan	Rajh Matija
Baš Konrad	Knez Ivan	Rostehar Marija
Bistrovic Magdal.	Kurent Jozef	
Burja Josip	Kumer Peter	Stante Ivan
Baumkircher Miha	Kavsek Paulina	Skrabanja Titus
Bovhan Franjo	Kastelic August	Starc Viljem
Bratussek Mihael	Kljun Martin	Sila Josip
Bizjak Olga	Kokalj Pavel	Skorc Janez
	Kronovsek Aloyz	Sotlar, Ivan
Cvetko Franc	Kurent Anton	Smere Franjo
Cepin Anton	Kolenc Richard	Snedec Janez
Cestina Aloyzy	Kolar Mihael	
Cresnar Franc	Krajnc Marjita	Torcmuller Florijan
Dobovisek Franc	Keše Roza	Tansek Vinko
Drey July		Trefalt Franc
Drenovec August	Lipovsek Henrik	
Drenovec Jozé	Lipovsek Jozef	Uzina Laurenz
Drobnic Aloyz	Lukanc Jozef	Vidmar Franc
	Mlinar Karol	Vogrinc Mihael
Frelih Franc	Marusa Josip	Velensek Aloyz
Frances Stefan	Metelko Aloyzy	Vurijak Bozo
Fischer August	Mlakar Jozef	Vedenik Antonija
Fluks Miha	Markoysék Franjo	
	Narat Valendin	Zupevc Anton
Gole Ignaz	Nose Franc	Znidarsic Ivan
Goričnik Anton		Zorman Anton
Golob Karl	Ozek Franja	Zibret Ivan
Gale Josip	Ogrinc Alojzij	Zupancic Franc
Gorenc Anton		Zalokar Aloyzy
	Pirc Alojzij	Zager Jozefa
Heisenberger Ivan	Podlogar Franc	Znidarsic Aloyzy
Herle Franc	Prah Jozef	Zaloznik Marija
Hribersek Josip	Perko Anton	Zupanc Hubert
Hernaus Mihajlo	Pompe Martin	Ziher Aloyz
Hostnik Aloyz	Pevec Ivan	Zeleznik Melhijor
Hudales Rudolf	Predovnik Jakov	Zupan Ana
Izlakar Franc	Prpaz Albin	Zagajsek Franc

Fr. Erjavec:

DELAVSKE PRAVICE V FRANCIJI.

To so pravice v glavnem; poglejmo jih sedaj od bližje.

I.

Zdravljenje zastoj. Vsi stroški za zdravnika in zdravila ki so potrebna za ozdravitev ali izboljšanje stanja ponesrečenca gredo na račun podjetnika; isto tudi stroški za bolnico. Ponesrečenec lahko svobodno izbere zdravnika in lekarnaja in če potreba, tudi bolnico. (V resnici se sedaj še ponesrečenec sili, da se oskrbujejo in zdravijo v zavodih podjetnikov — toda bodoči zakon bo zagotovil tudi svobodo v tem oziru.) Pač pa je obvezno, da se pusti preiskati vsak teden po zdravniku določenem po podjetju. Če se ponesrečenec temu brani, se mu lahko odškodnina sodnijskem potu odvzame.

II.

Dnevne odškodnine. Kakor smo že videli, mora dnevna odškodnina znašati polovico običajne plače. Kako se ta plača ugotovi? S pomočjo navadne delitve (za primer da je plača dnevna ali tedenska ali pa mesečna). Če je plača nedoločena, (n. pr. plača od ur ali od kosa; ali v slučaju da si plačan od več podjetjev na enkrat za katere delaš) ve vzame za podlago sredni zaslužek tvojih delavnih dni v pretečenem mesecu pred nesrečo.

Primer: Ponesrečil si se 24 tega v mesecu. Šteješ toraj nazaj do 24 tega v pretečenem mesecu in preračunaš, kaj si v tem času zaslužil. Vsoto ki jo izračunaš, deliš toraj iz številom delavnih dni. Tvoja dnevna odškodnina mora na ta način znašati polovico tiste vsote katera ti ostane to je; polovico zaslužka enega delavnika.

Za delavca mlajši od 16 let ali za učenca, se namesto da bi se preračunavala njegova plača ki gotovo ni visoka, vzam za podlago plača polnoletnega delavca, najmanje plačanega v istem podjetju ali v sličnih podjetjih v istem okraju. V nobenem slučaju seveda nesme odškodnina katero dobiva na ta način, preseči plačo, katero je pred nesrečo dobival.

Odškodnina se izplačuje ob običajnih dnevih plače. Ker je zaščiten, se mora izplačevati brez pridržka in ni podvržena odtegljajem katere koli narave.

III.

Renta. Tu je treba najprej dognati plačo ponesrečenca in pri tem seveda vzeti v obzir več slučajev.

a) Delal si v podjetju kjer sise ponesrečil celih 12 mesecev pred nesrečo. Tvoja letna plača se toraj računa; plača ki si jo prejemal, doklade, nagrade, pribitki i.t.d. in seveda tudi družinska doklada. (To je dosedaj vsaj še vedno bilo stališče sodišč v kljub temu, da to v zakonu ni izrecno označeno in se podjetniki temu upirajo.)

b) Nisi delal v istem podjetju celih 12 mesecev pred nesrečo. Preračunaš toraj kakor je gori označeno vse, kar si dotodaj zaslužil v tem podjetju. Za ostali čas kar ti še manjka do enega leta, se vzame v račun plača sredno plačanega delavca v isti kategoriji.

Primer: Delal si v podjetju 18 tednov. Ponesrečiš se. V 18 tednih si zaslužil 3.150 fr. plače, h kateri je treba prišteti 600 fr. doklad.

Skupaj 3.750 fr.
Manjka ti do enega leta še 34 tednov in za te si dognal, da delavec v tvoji kategoriji zasluži 190 frankov na teden. To znaša skupaj za 34 tednov 6.460 fr.

Sk. 10.210 fr.

Letna plača toraj znaša 10.210 fr.

Pripomba: I. Če je delavec v tem času, ki je vzeta za podlago v proračun rente, moral praznovati delavnike proti svoji volji, se mu morajo praznovani delavniki prišteti h letni plači, kot da bi jih bil delal.

Pripomba: II. Letna plača se vzame za bazo v preračun rente cela, če ni višja kot 8000 fr. Če prekorači to vsoto, je

podvržena nekaterim kalkulacijam, da se končno doseže vsota katera služi za podlago. Renta se v tem slučaju ne preračunava več v ravni črti, ker zakon ne dovoli, da bi renta rasla enakomerno s viškom plače. Toraj, če plača preseže 8000 fr., treba jo je deliti na tri dele:

Prvi: — do 8000 fr. služi za podlago preračunanja rente v ravni črti brez spremembe.

Drugi: — od 8000 fr. do do 18.500 fr. se vzame vrto računa potem, ko je deljen na štiri.

Tretji: — višji od 18.500 fr. se vzame v račun deljen na 8.

I) Plača manjša od 18.500 fr. Vzemimo plačo 12.000 fr. Da se toraj dožene renta se vzame najprej za podlago prvih 8000 fr. Ostanek 4000 fr. se deli skozi 4 — ostane potem 1000 fr.

8000 in 1000 fr. je skupaj 9000 fr. Ta vsota se vzame kot baza pri določenju rente.

II) Višja vsota od 18.5000 fr. Vzemimo plačo 18.820 fr. Do 18.500 se računa kot je razvidno v prejšnjem primeru. Ostane toraj še 320 fr. kar se razdeli na 8. Rezultat seštejemo skupaj in dobimo na ta način številko:

(18.500—8.000) (18.820—18.500)
8000 in $\frac{\quad}{4}$ in $\frac{\quad}{8}$ = 10.665 fr.

ki služi za podlago pri odmerjenju rente v slučaju stalne nezmožnosti za delo in v slučaju smrti.

(Nadaljevanje sledi.)

Ne more več.

„No, Anica, ali hočeš še mali košček dobre potice?“
„Ne, hvala lepa, teta, žvekati bi sicer še mogla, ali požreti ne več.“

Razumljivo.

Mihec: „Ali je tvoj oče že kaj pisal od svojega potovanja z novim avtom?“

Jožek: „Ze dvakrat, enkrat iz bolnice, enkrat pa iz zapora.“

NAJBOLJSE BLAGO

po nizki ceni, za moške in ženske se kupi pri

AUGUST VONCKEN-HERMANS

Kampstr. 46a - Ganzeweide t./o. O. N. III, Heerlerheide.

GOSTILNA - CAFE

se odda v najem, Heerenweg 199 Heerlen ki jo je doslej upravljaj naš rojak.

Naslov: VAN VOLLENHOVEN'S BIERBROUWERIJ N.V., Laanderstraat 39, HEERLEN.

Zavarovalna družba

„Oude Haagsche van 1836“

je najstarejša v Nizozemski. Rezervni zaklad nad 10 milj. gold. Nizke premije, ogromen kapital, točna postrežba.

Vprašajte pri: W. v. Werven, Ganzeweide Heerlerheide, ali: Franc Potisk, Waubacherweg 2, Eijgelshoven, (zastopnik za Kerkrade, Chevremont, Eijgelshoven, Waubach, Nieuwenhagen, Schaesberg) ali: Alojz Groznik, Rijksweg Zuid 134, Lutterade-Geleen (zastopnik za Beek, Lutterade, Geleen, Sittard).

Banka Baruch ♦ Paris

Naslov za brzojavke:
JUGOBARUCH PARIS 22

15, rue Lafayette, 15

Telefon: Trinité 81-74
Trinité 81-75

Banka jugoslovanskih izseljencev v **Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu**

Nakazuje denar v vse kraje Jugoslavije najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Na izrecno zahtevo pošlje dinarske bankovce tudi v Holandijo.

Vsi poštni uradi v Holandiji sprejemajo vplačila na naš
ČEKOVNI RAČUN STEVILKA 145866

Položnice se dobe pri vseh poštnih uradih kakor tudi pri nas brezplačno. Hitra in točna postrežba.

AMSTERDAMSKA BANKA **PODRUŽNICA HEERLEN**

TU SE DOBE VEDNO
DINARJI PO NAJBOLJŠI
VALUTI.

Amerikanska.

Na nekam pokopališču v Amsterdamu je nabit ta oglas:
„Grobi prvega razreda, v izjemno lepi legi. Čudovit razgled
na morje. Popolna tišina. Kdor je enkrat tu poskusil, ne bo
več zapustil našega pokopališča.“

GOSPODJE!

Kupujte klobuke, kape, kravatne srajce tid. pri
AUGUST VONCKEN-HERMANS
Kampstr. 46a - Ganzeweide t./o. O. N. III, Heerlerheide.

Z.H.B. PIVO

MORATE ZAHTEVATI!
DOBITE GA POVSOD
ZALOGA

DEN HAAG

HEERLEN

TELEFON 205

Zahtevajte Z.H.B. pivo v steklenicah! Kdor ga enkrat poskusi, ostane stalen odjemalec